

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

§. 5. Auctoritatis impera[n]tis qua[n]ta dignitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

Est autem duplex auctoritas, Acquisita vna, alia Indita, (nam de diuina, nullus hinc mihi est sermo.) Acquisitam intelligo quam quisque sibi conciliare, virtute, ætate, experientia, scientia, præclareque factis potest: quæ verò vel nobilitatis vel diuitiarum sit, potius existimationis, vel vtilitatis vim obtinere, quam auctoritatis purem. Inditam verò, quæ necessariò forinsecus aduenit, & aliunde datur vt sit legitima, qualis est illa omnis qua homini auctoritas imperandi datur in hominem; cum enim sola origine naturæ, non sit homini imperium in hominem, aliunde id accedat oportet: neque verò virtus, aut prudentia, aut ingenium id perse præstant, nam & insipientioribus sapientiores plurimi, & vitiosioribus viri sanctissimi iure parènt. Sin autem nec virtus, nec ingenium, quibus maximè excellit homo, id efficere possunt, certè multò minùs vires corporis, aut etiam diuitiæ, & quæ ita sunt extra corpus vt tamen hominis sint, multò inquam minùs hæc sola hanc auctoritatem cuiquam conciliare credendum est. Altius ergo tota res arcessenda, & mox paulatim eò pertingemus.

Tria sunt, quorum vnum, vel etiam plura sibi deferri, iure suo postulat auctoritas; fidem scilicet, venerationem & obsequium: fidem exigit auctoritas, quæ est eiusmodi, vt illi merito credi debeat, vt veraci homini rem gestam vidisse se affirmanti, vt etiam vnicuique in sua arte bene perito. Venerationem porto meretur auctoritas, quam virtus, quam ætas senilis, quam res præclare gestæ conciliauerunt. At obsequium, illa sola suo iure sibi vendicat, qua vni in alterum potestas est imperandi. Est que hæc duabus aliis longè mirabilior atque sublimior, quantumuis illæ ipsimet homini vtiliores & perfectiores existant. Et sanè istiusmodi plura sunt in nobis: virtus enim & pietas qua Deo grati reddimur, & ipso quasi iure in cælestia transcribimur, nobis ipsis quouis alio dono melior, potior est & vtilior; mirabilia tamen sunt prophetiæ, miraculorum & similium extra ordinem portentosa dona: ita planè, auctoritas qua fidem, qua venerationem meremur, alicui quod nobis in sit bono, & quo laudabiliores reddimur innititur; at illa cui debetur obsequium, neque laudabiliores efficit, nec spectat nisi aliquid quod est homini extrinsecus immissum.

§. 5. Auctoritatis imperantis quanta sit dignitas.

Sed hoc ipsum tantum est, tamque diuinum munus, vt eorum quæ homini in homines diuinitus dari possunt, vix fortassis maius aliud digniusve reperitur. Sic enim ipsi nobiscum ratiocinari debemus, cum huius mundi descensionem, conuersionem, varios effectus, & quidquid in eo est, diuina prouidentia mutari, fingi, refingi, conseruari atque perennari videmus, maxima quidem esse illa, & eiusmodi quibus notitiam sui hominibus contestatam passim voluit Deus: quandoquidem non nisi summa ratione, & præsidente, ac in suos fines dirigente omnia, sublimiore quadam mente, tam certa & ordinata serie, tot res diuersas,

diuersæ, in vnum conspirare, ordinatissimeque deuolui possunt. Estque sanè illustre documentum, quo diuinæ, in id omne quod oculis cerni potest, gubernationis probatur auctoritas. At vt corporatis incorporata, & iis quæ videntur, ea quæ non videntur, natura & dignitate antecellunt, ita necesse est vt in horum quoque gubernatione eminentiorem aliquam, seu auctoritatem, seu potestatem resplendere, & illustres diuinitatis radios emicare deprehendamus.

Itaque hîc maximè est obseruare aliquid Deo dignum, illique soli conueniens: vt scilicet per se solum animos gubernet, regat, & quò velit impellat; subeat, subintret, insinuet ipse seipsum, vt lubet, vbi lubet, quantum lubet in animos, quos quaquaersum supremus ipse Spiritus, & spirituum omnium dominator & rector, *αυθεντία η αυτοκρατορια* sua, pro potestate, quocunque, mouet & inflectit. Et quidem, cum in homine præstantissima sit pars illa animi, quam mentem supremamque intelligentiam dicimus; illa quoque sit, quam in annulo aureo gemmam nobilissimam Bernardus vocat; Græci non specioso minùs quàm significante vocabulo *απειροστον και αυταρχειον*, nos verò, à libera censendi & arbitrandi facultate, Liberum arbitrium nuncupamus; in has vtraque merum & summum imperium, sibi reseruauit Deus, ita vt vtraque insidere & præsidere, nullapenitus creatura adminiculante possit; possit, si quando libuerit, ipse per se suam nostræ menti doctrinam, suas nostræ voluntati motiones, insinuationes, leges promulgare, efficereque, vt sic nobis illa proponantur, vt sine flagitio imperium detrectare non possimus. Cùm igitur hæc facultas, ita potenter animum humanum subeundi, omni sit creaturæ denegata, Deo conueniat, quæ auctor & creator est spirituum, summusque ipse spiritus; iam satis patet eius eminentia, facileque consequens fuerit, vt omnis eius participatio, esse nobilissima censeatur.

*Id est, sua
ipsius au-
thoritate su-
prema, su-
premoq; im-
perij iure nõ
aliunde de-
riuato, nec
alia vlla re-
spectante.*

Dat verò huius potestatis participationem Præpositis omnibus Deus, & homini in voluntatem hominis (quo quid excelsius esse potest) auctoritatem tribuit, quam nisi tribueret, nulla vi, arte, industria posset quisquam eò attingere; quis enim nisi Deus, potestatem in alterius animum faciet? Est autem sanè permira & permagna imperantis potestas, qua fiat vt alter imperata debeat velle exequi, & vel solo eiusmodi obsequio denegato, in æternum damnari possit: potestne magis inuiolabili nexu tradi quisquam? Et quidem quàm latè hoc ipsum patet? qui enim potestatem & auctoritatem tribuit in voluntatem, ea pariter omnia in quæ voluntati est imperium, alterius ditioni subiicit. atqui reperieturne in homine aliquid quod non illico voluntati ad nutum pareat? sic ergo cum vnus alteri ad imperata subditur voluntas, non tantùm id quod optimum, & dominatus auidissimum, sed omnino totus homo homini subditur.

Vidésne ergo, vt hominem tibi præpositum, iam debes quasi quendam au-

etoritate Deum spectare, qui à Deo, supremum illud in animas dominijus, in
 se, participatione quadam transfusum deriuatumque possideat: qui auctorita-
 te ista ceteris eminens, & à vulgo segregatus, ipsis etiam animis, excelsior immi-
 net: tantoque, si auctoritas illa spiritualis est, venerabilior & augustior perseue-
 rat, quanto propriè regendis & perficiendis, quod planè diuinum est, animis est
 præpositus? quin etiam hoc ipso valdè assimilis est Deo, quòd vt Deus, ad alio-
 rum animos, legis vinculis obligandos, aliena & emendicata confessione non
 indiget, sed se solo in consilium adhibito, quod voluerit, vult autem semper
 quod optimum, id imperare, iubere, & acceptandum potest vigeat; ita qui præ-
 est, potest quod iudicauerit, quodque intra limites auctoritatis à Deo summo
 deriuata iustum & æquum fuerit, non consultis, repugnantibus, inuitis subdi-
 tis, ita præcipere, vt nemo sit eorum qui sine graui peccato possit obistere; at-
 que ad eò omnium planè illorum, nulla excepta, quod sanè mirabile est, volun-
 tates singulas, possit vnus ipse, (quod non sua vi dæmones, non possunt ange-
 li) sibi triumphatas sub iugum mittere. Subit hinc animum admirari quidem mi-
 rabilitatem in humana natura tantam, at magis obsecrare quo possum affectu
 subditos, vt ne vnquam in suis eam Præpositis amare venerarique desistant; ipsos
 verò Præpositos, vt dignitatis suæ memores, ne committant, vt tanto tamque
 diuino dono, in extremo iudicij die, abusi esse comprobentur: heu quale fue-
 rit, tantæ rei, tam nobile detrimentum! Domine mi Deus, animarum guberna-
 tor, per sacratissima Filij tui vulnera obsecro te, vt in Superioribus omnibus
 spiritum principalem confirmes Deus! Scio Domine, terribilis es, & aufers spi-
 ritum principum propter peccata subditorum; sed fac bone Deus, vt in sancti-
 tate & iustitia, in timore & tremore, seruiamus eis tanquam tibi, non ad oculo-
 rum, sed corde perfecto tibi placere cupientes, donec omnes in statum perfe-
 ctum, vbi nos vnus regas, vnus possideas, in mensuram ætatis plenitudinis Chri-
 sti, læti insimul occurramus.

Nec verò inopportunum fuerit, tum ex humana naturæ conditione, tum ex
 multiplici fructu qui ex gubernationis auctoritate in res omnes variè deriuat-
 ur; tenerrimum quendam in Superiores omnes amorem incitare, vt in eos, quo-
 rum munere vita nostra quietè, ordinatè ornateque traducitur, belluina planè
 futura, rapinis & latrocinis ac fœdissimis quibusque flagitiis execranda, vicio-
 rumque densa caligine obuoluenda, si abs illa politiam, siue gubernandi au-
 ctoritatem, quasi è mundo solem, sustuleris. Quæ sint ea & quàm magna com-
 moda, nec recensere ne longior sim, & sunt in medio posita, vt quiuis ea videre,
 si modò velit, possit.

Sic autem firmas hic amor radices agat, tam latè patulas, totque vtilitatum
 maximarum fibris, tam validè obuolutas & implexas, vt quantouis emergente
 incommodo, tentari vel nutare non possit. Improbi sanè ciuis & perduellis
 esset, ob rem aliquam priuato nonnemini sæculi accidentem, rem publicam
 euertere,

euerti, magistratum omnem abrogari velle. vitia quædam gubernationis proferuntur, at vitium summum omnium constat esse, si nulla sit: vitiosè desectit monarchia in tyrannidem, aristocratia in oligarchiam, democratia in ochlo-
ratiam; at pessimum est anarchia, cum nemine ad rei communis gubernacula præsidente, vis & libido potentiorum, vel fraudulentorum astus pudoreposito, nullius auctoritate coercente dominatur: melius ergo semper est aliquam, quam nullam esse rempublicam; non potest autem esse respublica, non communitas, vbi priuata omnia sunt, nec est ius aliquod commune supereminens quo priuatorum seiunctiones reuinciantur quodammodo inter sese, possitque si cuiusquam improbitate violatur aut discinditur, illud ius, sua se auctoritate tueri atque iusta vindicatione reparare; hæc autem auctoritas, quia per omnes vagari dispersa non potest, necesse est vt sit penes aliquos, qui ceterorum, quasi membrorum, vnus in commune corporis, capita sint, & illi (cuiuscunque demum generis sit) in vnum congregatæ hominum societati præsent.

§ 6. *Quomodo imperandi potestas à Deo deriuetur.*

Ita quidem hæc se habent, at restat vnum, Quomodo à Deo in homines auctoritas illa dimanet? de quo ided pauca, quod etiam hinc reuerentiæ in Superiores, cum fiducia coniunctæ, leges amplior existit. Meminisse igitur debemus, affirmatè admodum vniuersè que dixisse S. Paulum, Non esse potestatem, nisi à Deo, hoc est, omnem omnino potestatem esse à Deo, nec aliter esse posse nisi ab eo: hoc autem dixisse tam de magistratibus & prouinciarum Præsidibus, aliisque etiam infimorum subfelliorum Præpositis, quam de ipso, à cuius nutu pendebant, Imperatore Romano; neque verò de illo solo qui tum temporis viueret, sed de aliis quoque deinceps futuris id voluisse intelligi, ac eapropter Christianos fuisse semper illis, quamuis impiissimis & persecutoribus, obsequentissimos: quod nisi fuisset, quam facile fulminatrices illæ legiones, fortissimique Thebæi, & tot innumeri, deliberata morte fortiores, Christiani, in impietatis assertores rebellare potuissent? Potuissent sanè, at sapientius noluerunt, ne quæ emicantis in Imperatore diuinæ maiestatis, auctoritatem læderent. ita sensisse, ita fecisse constat; obscurum tamen esse possit, quæ ratione id fieret, cum Romanos Imperatores, vel violenter rempublicam oppressisse, vel factione suffragioque militari, maiorem partem emeruisse memoria prodant. Hic ergo tantisper hæreamus: non est illi solirei, sed multis aliis hic nodus molestus vt dissoluatur.

Amantissimus est hominum, idemque sapientissimus & prouidentissimus Deus noster, qui cum *omnia in mensura, in numero, in pondere disponat*, illud maximum suæ bonitatis qua velit, sapientiæ qua norit, potestatis qua possit, argumentum ostentat, quod omnia quæ ab eo sunt licet diuersissima sint, ordinatissima

Sap. IX.